

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

80. ÉVFOLYAM

2010 JÚNIUS

3. SZÁM

MINT A SZÉL, A TŰZ, ÉS A MÁMOR

PÜNKÖSD: REMÉNYSÉG A SZÁRZSÁG IDEJÉN, SZÉLCSENDES IDŐBEN

*A pünkösdek jeles napján
Szentlélek Isten küldetéik
Megerősíteni szívüket
Az apostoloknak...*

– így énekeljük egyik ősi énekünkben. Lukács, az első egyháztörténész, aki nemcsak az egyik evangéliumot, hanem Az apostolok cselekedeteit is írta, elmondja, mi történt azon a nevezetes napon Jeruzsálemben.

Szokás szerint sok tízezer – zsidó és velük szimpatizáns – zarándok töltötte a pünkösdöt a szent városban, hogy megemlékezzenek a Sínai-hegyen történt szövetségkötésről, és megüljék az év első aratási ünnepét. És húsvét, Jézus Krisztus feltámadása után ötven nappal (maga a pünkösöd név is azt jelenti, hogy ötvenedik) történt az a csodálatos esemény, amelyről Lukács tudósít: Az apostolok átérték a Szentlélek kiadásának megrendítő csodáját, bátran tanúságot tettek Jézus Krisztusról, Péter apostol prédikációja nyomán pedig háromezer ember megtért. Megszületett az egyház, elkezdődött az egyház története...

Pünkösöd gazdag, sokarcú ünnep, ezért csak részleteket villanthatunk fel belőle. Az ünnep alkalmából [idén, május 23] talán éppen azokra a vonásokra érdemes figyelni, amelyek néha elszikkadnak előlünk. Különösen akkor nagy ennek veszélye, ha egyoldalúan csak az ünnep "csodás" vonásait hangsúlyozzuk.

Pünkösdről, az anyaszentegyház és a Krisztus-hit születésének csodájáról csak képekkel és hasonlatokkal beszélhetünk. Csodákra vágyódhat az ember, de azokat, mint étlapról a megkívánt ételt, meg nem rendelheti. Imádkozhatunk és reménykedhetünk, hogy ígéreteit beteljesítve megadja Isten né-

pének – nekünk! – a mi korunkban is ezt a csodát.

Akik ma élhetik át, ugyanúgy élik meg, mint egykor az apostolok és velük együtt az első jeruzsálemi gyülekezet. Ezt az eseményt nem lehet az emberi értelem koordináta-rendszerébe szorítani. Ahhoz, hogy elmondhassuk, mi történt, nekünk is képekre és

Mindnyájan megteltek Szentlélekkel

Apostolok Cselekedetei 2:1-13

hasonlatokra van szükségünk. Lesznek – természetesen lesznek –, akik mosolyognak, akik visszautasítják, és lesznek, akik nem tudnak vele mit kezdeni, tüntetően hátra fordítanak, és azt mondják, mesebeszéd. Grammokkal, centiméterekkel kimérhető világunkban Isten jelen lévő ereje? Ugyan, ilyen nincs – így vélekednek. De akinek szívében megszületik a bizonyosság, és visszhangzik az üzenet, az boldogan ismeri fel: Ezek Isten csodálatos dolgai! Ő maga cselekszik itt.

S ez sokszor úgy történik, mintha valami szél támadna... Az ember néha felriad éjjel. Csend volt, amikor lefeküdt, mélységes mély csend, szinte álomtalan álomba zuhan ilyenkor a test és a lélek; s éjjel egyszer csak felriadunk, remegnek az ablakok, és messziről, ki tudja, honnan, megindult a szél. Így van a Szentlélek munkája is az emberben. Az emberlélek halálos mély álmából felriadunk, és érezzük, valami megmozdult körülöttünk és bennünk.

Megelevenednek a régen tanult és már elfelejtett bibliai mondatok, és ragyogni kezd Isten sokszor megtapasztalt, de eddig meg nem becsült jósága.

Feltisztul a látóhatár, és a Szentlélek szele elfújja a szívünkre telepedett port és ködöt. Tévedéseink és hazugságaink lelepleződnek, és a komolyan nem vett igazságok ragyogni kezdenek. Áldott ez a szél! Tisztít és felfrissít, és Jézus nevének dicséretét zendíti szívünkben és szánon.

És olyan is, mint valami tűz... Először talán csak pislákol, de egyre nagyobb lángra kap. A szemetet elégeti, a fagyoskodónak meleget ad. Így a Szentlélek tüze is. Pusztítja a szemetet. Ahol Ő van munkában, ott nincs helyük a tévtanításoknak, a kódfejtő babonáknak, csillagjósáknak, és horoszkópoknak. S minél jobban pusztul a szemét, annál szebben és hívogatóan villan az evangélium fénye: Egyedül Jézusért van üdvösségünk, és Rajta kívül nincsen más!

Igen, a Szentlélek olyan is, mint a tűz. Ami káros és szemét, elpusztul a lángjában; de melegében a dermedt, hitetlenségbe és szeretetlenségbe fagyott szív olvadozni kezd. Mennyire kellene nekünk is ez a tűz! Hiszen akik a Szentlélek nélkül szűkölködnek, fagyoskodnak, dideregve húzzák össze lelküket. Mintha a fájdalmas József Attila-i vízió válna ilyenkor valóra az emberen: "A semmi ágán ül szívem, / kis teste hangtalan vacog..." S ez így marad mindaddig, amíg Isten ezzel a tüsszel nem kezd el minket felolvasztani, megtisztítani, életre melegíteni.

De olyan is, mint valami mámor... Lehet, hogy többeket meghökkent ez a kép; de ne feledjük, az első pünkösdkor is voltak, akik úgy gúnyolták az apostolokat, hogy édes bortól részegedtek meg. Igen, erre a hasonlatra is szükségünk van, hogy elmondhassuk a pünkösdi üzenetet. Valóban, sokszor olyan, mint valami mámor. Ilyenkor [↗]

sajátos elragadottság lesz úrrá az emberen. Ilyenkor születnek a nagy valloások. Így énekeltek az apostolok, hogy áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, Aki újjászült minket új reménységre! Így zendített Pál apostol a Krisztus-himnuszra, és biztosan így énekelte az Első korinthusi levél szerethimnuszát is. Így állt ott Lutherünk ország-világ előtt, és mondta: "Itt állok, másként nem tehetek, segítsen meg engem az Isten!"

Hát nem volt ostobaság a gyűlölködő világban szerethimnuszt énekelni? Acsarkodó ellenfelek közé fegyver nélkül odaállni? Akár gályára is menni? Hol van itt a szikár-hűvös értelem logikája, a világ bölcsesége, a politikusok taktikája? S mégis dehogy mégis, hanem éppen ezért!, micsoda erő van ezekben a vallomásokban, és milyen szépség, mert a Szentlélek szülte őket. Amikor Ő munkálkodik, az valóban olyan, mint valami szent mámor, amely megingathatatlan bizonyossággal tölti el az embert. Amikor Isten emberei ezzel az erővel szólnak, akkor épül az Isten országa, és ezen a pokol kapui sem vesznek erőt.

Ez már nem jeruzsálemi történet, hanem örök, és a miénk is lehet. Mert ahol a Szentlélek Úristen munkában van, ott megindul a szél, lángra kap a szikra, és reménységgel telik meg a szív. Vagyis pünkösd lesz, megszületik és épül a Krisztus-hívők közössége.

Ittész János ev. püspök (Győr) - e.é.

100. ZSOLTÁR

Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön!

Szolgáljatok az Úrnak örömmel, vigadozva járuljatok színe elé!

Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten!

Ő alkotott minket, az Ővéi vagyunk, az Ő népe és legelőjének nyája.

Menjete be kapuin hálaénekekkel, udvaraiba dicsérettel!

Adjatok hálát Neki, áldjátok nevét! Mert jó az Úr, örökké tart szeretete, és hűsége nemzedékről nemzedékre.

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek; miképpen volt kezdetben, most, és mindörökkön örökké. Ámen.

A SZENTHÁROMSÁGRÓL ÉS ÜNNEPÉRŐL

A Szentháromság ünnepe (latinul Festum Trinitatis; idén május 30) a történelmi, nyugati keresztyén egyházakban elterjedt háromszemélyű egy Isten ünnepe, amelyet a pünkösd utáni vasárnapon tartanak meg. Ezen a napon a teremtő, megváltó, és megszentelő Szentháromság Istent dicsőíti az egyház.

Az ünnepet legelőször Lüttichben tartották meg a X. század elején, majd XXII. János pápa (1249-1334) elrendelte megtartását a római katolikus egyházban. (Az ortodox egyházakban nem ünneplik, de a protestáns egyházakban igen.)

1334-től vált hivatalossá a Szentháromság ünnepe, de mindhárom ősi, egyetemes keresztyén hitvallásunk lényege, hogy a Szentháromság egy, igaz, örök Isten: Atya, Fiú, és Szentlélek!

Az Istent magasztaló himnuszában Pál apostol is Őt, a titkok Urát dicsőíti. A titkok az Úrié, s nem tudjuk ezeket emberi értelemmel kifürkészni; de kijelentette magát a kikutathatatlan szent Isten, ezért Luther Márton szerint: "Tartsuk magunkat Istenhez ott, ahol engedi; az emberré lett Krisztusban, a Megfeszítettben, Akiben van Pál apostol szerint a bölcseségnek és ismeretnek minden kincse elrejtve. Benne megmutatja Isten, hogy mit kell tudnunk Róla, és mit nem."

Amit tudhat róla az ember, azt hittel megvallja az Apostoli és a Niceai Hitvallás szavaival.

A kevésbé ismert harmadik egyetemes hitvallás; Athanasius hitvallása ezt tanítja: "Az egyetemes keresztyén hit pedig ez: Az egy Istent a háromságban, a háromságot pedig az egységben tiszteljük. Más személy ugyanis az Atya, más a Fiú, más a Szentlélek; de egy az istenségük, egyenlő a dicsőségük, egyformán örök a fenségük. Amilyen az Atya, olyan a Fiú, olyan a Szentlélek is; nem teremtett, végtelen, örökkévaló, mindenható Úr. Az örök üdvösséghez azonban szükséges, hogy bizodalmas hittel valljuk: A mi Urunk, Jézus Krisztus, Istennek a Fia: Isten is, és ember is! Ez az egyetemes keresztyén hit; aki ezt nem hiszi bizodalmas és tántoríthatatlan hittel, az nem üdvözülhet."

E több mint másfélezer éves ökumenikus hitvallás szavaihoz ma sem lehet

semmi mást hozzáfűzni! A kegyelmet nyert keresztyének csodálattal és ámulattal dicsőíthetik Istent, saját életükben megtapasztalt nagyságát és gazdagságát.

Ez a Krisztus-követők legfontosabb küldetése, hogy már e földi életükben; szavaikban és tetteikben is megdicsőíttessék a Szentháromság Úr Isten! S ennek végén, Isten örök dicsőségébe fogadja a Krisztus-hívőket; ahol vég nélkül zeng majd a győztesek éneke:

"Nagyok és csodálatosak a Te műveid, mindenható Úr Isten, ki ne félne Téged, Urunk, és ki ne dicsőitné a Te nevedet?!"

A Szentháromság* ünnepe utáni vasárnapok Isten hívásáról és Jézus követségéről beszélnek.

Ev Po

*Az északamerikai ev. egyházak (de pl. Ausztráliában is) egyházi naptára szerint pünkösdötől számolják az egyházi esztendő második felét. Ma már többféle rendszerben történik a vasárnapok megjelölése, de pl. "pünkösd utáni 2. vasárnap", stb. még mindig a legnépszerűbb.

HAZAI EV. EGYHÁZI HÍREK

• Meghalt Vértesy Rudolf ny. ev. lelkész, dr. Selmeczi János ny. ev. lelkész., volt Teológus Otthon igazgató, és Mezey Gábor sátoraljaújhelyi ev. lelkész.

• A 2017-es reformációi megemlékezésre készülve, dr. Ittész Gábor, dr. Csepregi Zoltán, dr. Fabiny Tibor, és dr. Reuss András megbízást kapott Luther válogatott írásainak magyarra fordítására és gyűjteményes kiadása előkészítésére.

• Idén 1384 ev. diák érettségizett.

• "Háló 1" címmel jelent meg az Ev. Tényfeltáró Bizottság munkáját ismerető könyvsorozat első kötete. Ebben 320 oldalon a tényfeltáró kutatás körülményeit, összefüggéseit bemutató és az azzal kapcsolatos alapvető kérdéseket tárgyalják.

• A győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központot a "Pro Urbe Győr" díjjal tüntették ki.

• Pestújhelyen és Sárszentlőrincen újonnan épült parókiaját és egyéb közösségi helyiségeit, Zalaegerszegen felújított templomát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• A bonyhádi Petőfi Sándor Ev. Gimnázium számára új, fedettpályás atlétikai csarnokot építettek és szenteltek fel. Ez az ország második legnagyobb sportcsarnoka.

Ev Él

AZ ÁGOSTAI HITVALLÁS 480 ÉVES

Még nem nagyon régen, eleink ágostai hitvallású evangélikusnak mondták magukat. Ma már ritkán lehet ezt hallani, ha egyáltalán hallani lehet, és a világ legtöbb evangélikus egyházának elnevezéséből is elhagyták az Ágostai Hitvallásra utalást. Az a 480 év persze, ami névadó hitvallásunk keletkezése óta eltelt, irdatlanul sok. Ezért könnyen belátható, hogy kortársainknak hosszasan magyarázgatásra van szükségük, hogy megértsék, miről is van szó. Az évforduló kapcsán töröljük le a port róla és lapozzunk bele.

Alaposan felbolygatta Németországnak és szinte egész Európának nemcsak egyházi, hanem társadalmi és politikai életét is a reformáció, amelynek kezdetét a 95 tétel 1517. október 31-i kiszögezéséhez kapcsoljuk. A jó évtizedig tartó vitákat kívánta lezárni a németországi Augsburg (magyarul: Ágosta) városába összehívott birodalmi gyűlés. A birodalmi átokkal sújtott Luther nem lehetett jelen, ezért Melancthon Fülöpére hárult a feladat, hogy olyan iratot készítsen, amelyet a jelenlevő protestáns fejedelmek, valamint a birodalmi városok képviselői a sajátjukként elfogadnak és előterjesztenek. Hetekig tartó egyeztetések után hét fejedelem és két város nevében terjesztették elő és olvasták fel 1530. június 25-én. Nagyszerű eredmény, hogy a robusztus és harcos Luther sem talált kivétlenül a finom és megbékélést kívánó Melancthon szövegén. Siker volt az is, hogy az akkori Európa legmagasabb közbizalmi fórumán sokféle vitájukat félretéve a protestánsok közösen tudtak megszólalni. Önmagában mindez mégis jelenthetne csupán annyit is, hogy nagyszerű egyháztörténeti esemény történt és nagyszerű irat keletkezett 480 évvel ezelőtt.

Ám az Ágostai Hitvallás azon – nem túlságosan nagy számú – irat közé tartozik, amely annyi évszázad után még mindig közkézen forog, amellyel érdemes foglalkozni. Szándéka és szavai szerint egyetemes keresztyén hitvallás, amely nem a keresztyénség egy részének vagy felekezetének másokétól eltérő sajátos tanítását kívánta előadni, hanem az egyetemes keresztyén hitet. Katolikus hitvallás akart lenni abban az értelemben, hogy nem új tanítást képvisel, és tételei a Szent-

írás alapján szilárdan megállnak, annak helytálló kifejtései. Ezt ismerték el római katolikus teológusok 1980-ban, amikor a 450. évfordulóra készülve maguk is fontolgatták az Ágostai Hitvallás hivatalos elismerését. Sabban az évben több jelentős római katolikus dokumentum megértésre törekedve értékelte hitvallásunkat.

Mindmáig példás az az együttműködés, amellyel a hitvallás megszövegezésén a Melancthon vezette teológusok együtt dolgoztak a világiakkal, akik eközben nagy teológiai hozzáértésről tettek tanúságot. A hitvallás mégsem csak teológiai ismeretekkel rendelkező beavatottak foglalatossága volt, akik valamilyen új teológiai elmélettel álltak elő, hanem arról vall, amit a gyülekezetek nagy egyetértéssel valának, vagyis ami az igehirdetés tartalma és a gyülekezetek hite.

Isten igéjének kétféleképpen is jelentős szerepet tulajdonít a hitvallás. Egyrészt minden külön indoklás, magyarázat vagy vitatkozás nélkül abból indul ki, hogy a keresztyén igehirdetés és tanítás legfőbb mértéke csakis a Szentírás lehet. Másrészt az egyház ereje, létezésének egyedüli alapja a hirdetett evangélium, amelynek hirdetésére rendelte Isten az egyházi szolgálatot (V. cikk), és az egyház a szentek gyülekezete, amelyben az evangéliumot tisztán tanítják, és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki (VII. cikk). Példaértékű teljesítménye a reformáció kezdetének, és ennek egyik dokumentuma az Ágostai Hitvallás, hogy az igaz hit ügyéhez egyedül az igét és az igehirdetést tekintették nemcsak méltónak, hanem alkalmasnak is. Nem fegyvereikben, nem politikai játszmákban, nem anyagi gyarapodásban, hanem az ige meggyőző erejében bíztak (XXVIII. cikk).

Ha arra a kérdésre kellene válaszolni, hogy mit tartalmaz az Ágostai Hitvallás, akkor kézenfekvő felolvasni a tartalomjegyzékben a 28 cikk címét. De amilyen logikus, annyira félrevezető is lenne ez a megoldás. Az Ágostai Hitvallás ugyanis nem 28 kérdést tárgyal, hanem egyetlenegy az evangélium tartalma: az Isten Fia, az értünk emberré lett, megfeszített és feltámadott Jézus Krisztus az, Aki kiengesztel az Atyával és meg-

szentel, valamint vezet, megeleveníti és védelmezi a benne hívőket (III. cikk), ezért nem saját erőből, saját érdemeiből vagy cselekedeteink alapján, hanem ingyen, Krisztusért, hit által igazulunk meg (IV. cikk). Az összes többi cikk rávezetés erre és az ebből folyó következmények végiggondolása. Mivel a Szentírásnak ezt az értelmezését, vagyis ezt a hitvallást semmiféle újabb elmélet nem vonta és nem is vonhatja kétségbe, ezért az Ágostai Hitvallás ma is mértékadó megfogalmazása az evangéliumnak. Azzal pedig, hogy hitvallásunk az evangéliummal szembesít, önvizsgálatra hív. Először mint evangélikusokat: őseink tiszteletre méltó példája és hagyománya vagy a Krisztus evangéliuma adja-e egyházunk életének és szolgálatának meghatározó alapját és erejét? Azután minket, mint 21. századi embereket: Földi gyarapodástól és sikertől vagy a Krisztus evangéliumának felelő és újjáteremtő erejétől várjuk-e életünk értelmét és boldogulásunkat? S végül az ökumenikus mozgalom vonatkozásában is: A szekularizáció külső kényszere, a múlt felejtése vagy inkább a Krisztus ismeretében való elmélyedés és növekedés viszi-e egymáshoz közelebb a keresztyén egyházakat?

480 év elteltével is valljuk meg bátran, hogy ágostai hitvallású evangélikusok vagyunk. S tanuljuk meg, és éljük is, amit ez jelent.

Dr. Reuss András hittud. egyetemi tanár (Budapest)

VENDÉGVÁRÓBAN

Igyekezettel készülünk Czenthe Miklós úrnak, a hazai Országos Ev. Levéltár igazgatójának a fogadására: Szerezzel várjuk!

Igazgató úr kereken tíz napot tartozkodik majd Clevelandban, s feladata lesz, röiden megfogalmazva, az iratmentés. Tájékozódik, felméri, hogy milyen iratok, dokumentumok találhatóak még az északamerikai magyar evangélikusság létéről, történetéről, s hogy mi lenne alkalmas az Orsz. Ev. Levéltárban való elhelyezésre, megőrzésre. Ahogy dr. Fabiny Tamás püspök úr és Pröhle Gergely orsz. felügyelő úr mondotta félévvel ezelőtti ittlétükkor: "A 24. órához értünk, mielőtt minden nyom eltűnnék." AMEK

SZEMÉLYES EMLÉKEZÉS TRIANON 90. ÉVFORDULÓJÁN

A történelem kegyetlen és megállíthatatlan óraműve idén mutatja, hogy kilencven éve történt nemzetünk, országunk tragikus megcsonkítása. A nem könnyű magyar sorsot juttató huszadik századból is kiemelkedik ez a dátum, jelképesen, mint a golgotai keresztfa a krisztusi életút stációi közül. Erre tekintünk, ehhez mérünk, erről sóhajtunk.

Mint sokaknak, nekem is személyes emlékeken át üzen Trianon. Régi gömői család lévén, édesapám már az elcsatolt Felvidéken, Tornalján született, ebben a színmagyar, Sajó-menti kisvárosban. Az iskolában a tanítóbácsi titokban magyart tanított a kötelező szlovák államnyelv helyett, a diákok őriséget álltak, figyelve, nem közeledik-e hivatalos személy. 1938-ban az első bécsi döntés következtében a terület hazakerült: Igazi felszabadulásnak élték meg a magyar honvédek bevonulását. 1945-ben Benes sovinizta rémuralma családunkat is földönfutóvá tette, néhány óra alatt kellett elhagyni azt a földet, ahol évszázadok óta éltek, dolgoztak. Mindezt én már csak édesapám elbeszéléséből ismertem meg, de részt vettem gömői barangolásain, gyűjtőútjain. Ekkor egy mélyen bennem maradó emlékként, a Sajó partján kószáló kisfiúként gondolkoztam el azon, hogy vajjon miért is kell-e színmagyar vidéknek, ősi magyar földnek elszakítva élni saját nemzetétől, néhány kilométerre fekvő országától.

A gyerekkori tűnődés később szenvedélyes kereséssé, érdeklődéssé vált: honismereti kerékpártúrákon felvidéki és anyaországi, ahogy neveztek, otthoni és itthoni fiatalokkal kerekézve ismerhettem meg Pozsonytól Ágcsernyőig a magyarlakta vidéket. Az egyetemen tudós professzorok tájékoztattak a kelet európai nemzetté válás rögzös útjain egymással szembekerült kis népek történetéről, a magyar-szlovák viszony szimbiózistól ellentétekig terjedő jellemzőiről. Majd a két évtizede megtörtént kelet európai földindulás ("rendszer váltás") során többekkel együtt részt vehettem a felvidéki magyarokat támogató, rájuk figyelő Rákóczi Szövetség megalakításában. Tübingeni tanulmányaim során találkoztam a kitelepített szlovákiai németek ("Karpatendeutsch") képviselőivel, elgondolásaival.

Az evangélikus levéltárban dolgozva pedig igyekeztem odafigyelni a határon túli magyar evangélikusok eléggé elfelejtett, rejtett dokumentumaira, történéseire. Gyakran járnak nálunk kutatók Szlovákiából, de vannak vendvidéki, burgenlandi, erdélyi, délvidéki érdeklődők is. Másfél éve evangélikus teológusokkal a Szepességben jártunk: egy régi cipszer család nyomában. Késmárk, de különösen Lőcse evangélikus temetője nagy hatást tett rám: hiszen ma már a temetőbe kell elzarándokolni, ha régi német-magyar kultúrájú cipszerrel, szepesivel akar találkozni az ember. Ott a hallgatagon is beszédes síremlékek, sírhantok, árnyas fák között még rá lehet érezni egy mára már eltűnt, hajdan büszke polgárvilágra.

A trianoni magyarság emlékei, sorsa legyen számunkra örök figyelmeztetés: a sok szenvedésből merítsünk erőt. Higgyük, hogy a forgószélbe került magyarság kilenc évtizedes küszködése, kapaszkodása, templomhoz és iskolához ragaszkodása megőriz és erőt ad. A magyarok egymás felé fordulása, összefogása, embersége legyen számunkra is példa. E példán ébredjen, erősödjék a magyarsághoz, a magyar kultúrához való ragaszkodás. Ez váljon személyes feladattá és felelősséggé, családunkban, lakóhelyünkön, közösségeinkben ne hagyjuk, hogy oldott kéveként széthulljon nemzetünk.

Reményik Sándor erdélyi evangélikus költő kilencven éve leírt sorai biztatnak: "Itt, vagy a Körös partján, vagy a Tatra tövén, A magyar pusztán, Vagy Amerikában, Zúgó városban, Csöndes Órhegyen, Szétszórva százele A végtelen világba, Akárhon leszünk: Mi együtt leszünk. S egymás felé fut szíveinknek álma."

Czenthe Miklós orsz. ev. levéltári igazgató (Budapest)

ERŐS VÁR (USPS 178-560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. Fax: 216-227-9482. E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. Editor: The Rev. Béla Bernhardt. Annual subscription: \$6 in the USA, US\$8 from Canada, US\$15 from overseas by air mail. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írjuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadából 8 US dollár, tengerentúlról légitávként évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek. — Nyomda/Printers: Adkins & Co. Inc. 14541 Madison Ave., Lakewood, OH 44107. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap alatti címére küldendő:

Postmaster, send address changes to: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk a 2010. március 21 -e és május 9-e között vett adományokat.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$200: Féja Krisztina (NJ). **\$100:** Palotai László (BC). **\$26:** Czompó Zsófia (AB). **\$10:** Dániel Ilona (OH). Tamásy Éva (OH). **\$9:** Fodor Irén (ON). **\$7:** Bede Miklós (FL). **\$4:** Péter Barbara (OH).

•AZ A.M.E.K. SZOLGÁLTATÁRA

\$300: Féja Krisztina (NJ).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2010: Féja Krisztina (NJ).

•ELŐFIZETÉSEKRŐL

Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Minden előfizetést és felülfizetést a beküldő értesítése szerint könyvelünk el. Többre azonban, mint három évre szóló előfizetést nem fogadunk el; az előálló "maradékot" adományoknak tekintjük. Az adományt felsoroljuk, az előfizetés állását a címszalagon jelezzük. ✕

ÁLDJUK ISTENT!

Áldjuk Teremtőnk, értünk alkotott Rétet, virágot, földet, csillagot, Testvéri szívet és munkás kezét, Jóra erőt, mely cél felé vezet.

Áldott a vér, mely értem is kifolyt, Bűnöm lemosta: ninccsen semmi folt. Oldó h hatalmad árasz, Jézusom, Szent szerelmed vezessen jó uton.

Lélek fuvalma, drága égi tűz, Tégy eszközöddé, félszet messze űzz! Távol s közelben munkánk mennyi még — Lángodat add, vezérlő fényesség!

Szined elé tart mind e földi lét — Próbás viharban-éjjelen Ki véd? Szép, új világod hozd el, Istenünk, Szentháromság, erőddel légy velünk. EÉ 253

IMÁDKOZZUNK!

Hatalmas Isten, Te teremtetted a mennyet és a földet, dicsőséged betölti a mindenséget. Te Fiadban, Jézus Krisztusban emberi formában is itt voltál közöttünk. A Te Lelek lakik bennünk, és Ő éltet minket. Költözz életünkbe szeretetteddel, kedvességeddel, és irgalmaddal! Áldunk és magasztalunk Téged, Szentháromság Isten, most és örökké. Ámen. ✕

PROLONGÁLT KEGYELMI IDŐSZAK

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE 1956. NOVEMBER 1-E ÉS 1958. JÚNIUS 17-E KÖZÖTT

XXV. RÉSZ: HORVÁTH JÁNOS ULTIMÁTUMA

Az 1956-os szabadságharc ötvenedik évfordulója alkalmából cikksorozatban emlékezzünk meg azokról az eseményekről, melyek a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintették azokban az időkben. Hálas köszönetet mondunk a cikksorozat szerzőjének, Nt. dr. Böröcz Enikő ev. lelkésznek, a hazai Országos Evangélikus Levéltár tudományos munkatársának. Sz.

1958. január 24-én országos lelkészértekezletre került sor Budapesten, az Üllői út 24. szám alatt, a Józsefvárosban lévő evangélikus gyülekezet templomában, amely egyben tanácskozási helyül is szolgált. Horváth János, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke – saját kijelentése szerint – hármassal tartotta meg hosszúra sikeredett tájékoztatóját.

Az első cél informatív jellegű volt. El akarta mondani, mi a helyzet az evangélikus egyházzal, és közelebbről is a déli evangélikus egyházkerülettel. A második az volt, hogy a lelkészek az államhatalom oldaláról magyarázva hallják mindezt. A harmadik dolog pedig az első kettőből következett, hogy a lelkészek maguk is "helyesen", tehát az államhatalom szemszögéből értékeljék a dolgokat. A tájékoztatón jelen volt a püspöki szolgálatba visszatért Vető Lajos, és ott volt Ordass Lajos is.

Beszéde első részében Horváth egyfelől visszatekintett az 1948–1956 közötti állam–evangélikus egyház viszonyra. Másfelől esetelte azokat az elvárásokat, amelyeket állami oldalról fogalmaztak meg Ordass Lajos visszatérésével kapcsolatosan. A visszatekintésben azt mondta, hogy a fent jelzett időszakban kifogástalanul jó volt az állam–egyház viszony. Ami viszont az elvárásokat illette, hogy ti. Ordass Lajos nem fog teret adni "az egyházi reakciónak", ebben ők csalódtak.

Horváth többek között a következőket mondta: "Október 23-a után az evangélikus egyházban nem az egyház érdekéről, nem a vallásszabadságról, nem az egyház életlehetőségéről és működéséről volt szó, hanem kizárólag a hatalom megszerzéséről, a kulcsposztciók megszerzéséről, a haladó emberek leváltásáról, és konzervatív emberek beállításáról." Túróczy Zoltán-

nak a püspöki szolgálatba történő visszatéréséről nemes egyszerűséggel azt mondta, hogy ők azt bizony "elkapkodták". Ugyanaz a Horváth János mondta ezt, aki 1956 novemberében azt üzentte Ordass Lajossal Túróczy Zoltánnak, hogy "nagy megtiszteltetést jelentene számára, ha bármilyen területen együtt dolgozhatna Túróczy Zoltánnal."

A Horváth féle beszéd második részében Horváth értékelte Ordass és Túróczy tevékenységét, és felvázolta a jövőt. Legfőbb bűnökként azt róta fel, hogy nem támogatták a Kádár-kormányt. Egyszerűen belehelyezkedtek egy pusztán megajándékozásra, illetve kapásra berendezkedő személy pozíciójába, és nem voltak hajlandók "a rendszer mellett politizálni." Ehelyett "Nyugat-, illetve Amerika-imádatot" közvetítettek. Ordass nem lépett fel a nyugati képmutató politikával szemben, nem cáfolta meg barátai, Fry (EVT elnök), Lillje (EVSZ elnök), Lund-Quist (EVSZ főtítkárr), és a többiek NATO-barát kijelentéseit. Ugyanakkor nem volt hajlandó együttműködni a szocialista országokból jövő egyházi személyekkel.

Ami a jövőt illette, itt Horváth világosan megmondta, hogy ők vissza fogják hozni a "haladó" erőket az egyházba, és pedig vezető pozíciókban. Kifejtette azt a meggyőződését, hogy Ordass "független egyház-teóriája" egyszerűen nem létezik. Szerinte a világon mindenütt igaz az, hogy egy államhatalom akkor támogatja az egyházat, ha az is támogatja az államhatalmat.

Horváth Jánost nem zavarta az a tény, hogy Ordass soha nem gondolkodott "független egyházban". Ehelyette az "egyház szabadságáról" szólt, és ez alatt az evangélium szabad hirdetését és az egyház saját vezetőinek szabad megválasztását értette. Horváth a beszéde végén Ordass még "mindszentizmussal" is megvádolta. Utolsó mondataiban "megelőlegezte a bizalmat" a déli egyházkerület lelkészei felé, midőn így fogalmazott: "Meggyőződésem, hogy az evangélikus lekipásztorok túlnyomó többségének az a véleménye, hogy az egyházban a re-

akciók háttérbe kerüljenek, és hogy az egyházat a haladó gondolkodású személyek vezessék. Azt hiszem, ha összefogunk, minden lehetőség megvan arra, hogy megoldódjék az a válság, amely jelenleg a déli egyházkerületben tapasztalható."

Ha valaki tanulmányozza Horváth János beszédét, akkor azonnal látja, hogy itt tulajdonképpen ultimátum hangzott el Ordass felé. Ennek lényege az volt, hogy Ordass vagy beáll a "hivatalos vonalba", és mondja, teszi, és annak megfelelően viselkedik, amit az államhatalom diktál neki, vagy pedig nem áll be, és akkor nem maradhat püspök.

Horváth János, "maratoni hosszúságúra" sikeredett beszédét követően, elhagyta a helyszínt, és Ordass ott maradt a lelkészekkel. Egy jelenlévő utólag azt mondta az egész eseményről, hogy számára a legdöbbenetesebb az volt, ahogy Ordass fogadta a személyével és szolgálatával kapcsolatos vádakat. Ugyanis egyetlen szót sem szólt. Ennek oka – mint korábban már említettük – valószínűleg két dolog lehetett. Az egyik az, hogy Ordass már Horváth János beszéde előtt kimondta a maga döntését. Akkor, amikor kijelentette, hogy többet nem megy az ÁEH-ba. A másik az, hogy nem akarta a lelkészeket befolyásolni, hiszen tudta, hogy "csak" nehéz keresztútra tudja vezetni őket. A lelkészek többsége ebben az időben még ragaszkodott személyéhez és szolgálatához. Ez, és csakis ez volt az oka annak, hogy a dolgok agóniája még további öt hónapig tartott, és csak ezt követően ért véget Ordass és a Magyarországi Evangélikus Egyház számára.

Azonban miközben az akkori egyház többsége még menteni akarta a menthetőt, a visszatért püspök, és vele együtt a magát "haladó oldal"-nak kikiáltók már a jövőre készültek. 1958 áprilisa és júniusa között megszületett a forгатókönyvük arra vonatkozólag, hogy milyen legyen az Ordass személye és szolgálata nélküli MEE ... [Befejező rész következik.]

Dr. Böröcz Enikő ev. lelkész, egyháztörténész

MAGYAR-OLASZ EGYHÁZKÖZI SZERZŐDÉS

2010. április 30 és május 3 között Veronában tartotta ülését az Olaszországi Evangélikus Egyház. A 17, nagyrészt német hátterű gyülekezetet magában foglaló egyház mintegy 50 fős döntéshozó testülete évente ül össze. Az alkalmakra az elmúlt három évben Magyarországi Evangélikus Egyházunk képviselői is meghívást kapnak. Most dr. Fabiny Tamás külügyi munkáért felelős püspök és felesége, Fabiny Katalin, valamint dr. Korányi András, a zsinat lelkes elnöke képviselte egyházunkat.

A zsinat egyik napirendi pontja a két egyház közötti testvéregyházi szerződés megkötése volt. Ennek jegyében a két fél együttműködik a nemzetközi egyházi szervezetekben, valamint kölcsönösen törekednek gyülekezetek kapcsolatára, valamint a képzés és a médiamunka közös formáira.

Az olasz evangélikusok által működtetett Melanchthon Központban az elmúlt évben már több magyar teológushallgató is tanult. A zsinaton szót kapott Fabiny püspök, aki bemutatta a magyar evangélikusok életét.

Az 51 zsinati tag tartózkodás és elenzavazat nélkül elfogadta a testvéregyházi szerződés szövegét. A dokumentumot az olasz egyház részéről Milkau Holger esperes (az egyház lelkes vezetője) és dr. Groeben Christiane zsinat elnök (az egyház világi vezetője), magyar részről dr. Fabiny Tamás püspök és dr. Korányi András zsinati elnök írta alá.

A szerződés magyarországi aláírására a MEE május 14-i zsinati ülésén került sor. Az együttműködés hivatalosan 2010. pünkösdjén lépett életbe. A zsinat titkos szavazással újabb négyéves ciklusra esperessé választotta Miklau Holgert. Beiktatása Verona „Szent Péter mártír” katolikus templomában történt meg, ahol a kis evangélikus gyülekezet rendszeresen tartja Isteniszteleteit.

A szerződés szövege:

Megállapodás partneri együttműködésről az Olaszországi Evangélikus Egyház (ELKI) és a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) között.

A Magyarországi Evangélikus Egyház vezetése és az Olaszországi Evangélikus Egyház (Chiesa Evangelica Luterana in Italia) Konzisztórium

– attól a szándéktól vezérelve, hogy

kisebbségi egyházként támogassák egymást Európában,

– azzal a céllal, hogy megerősítsék együttműködésüket az egyházpolitikai ügyekben mindenekelőtt nemzeti és európai szinten,

a következő megállapodást köti 2010 pünkösdjétől:

- 1 Megállapodnak a zsinat, a zsinati és egyházi bizottságok, az egyházi tanulmányi alkalmak stb. napirendjének és munkamenetének kölcsönös és rutinszerű megküldésében, egybekötve a két egyházvezetés képviselőinek nyitott meghívásával az alkalmakon való együttműködésre;
- 2 Megállapodnak a teológiai képzés és a világi munkatársak továbbképzése terén való együttműködésben;
- 3 Megállapodnak a dokumentumok, jelentések, és állásfoglalások kölcsönös cseréjében, a közös javaslatok egyeztetésében nemzeti és európai szintű egyházpolitikai témákban, különösen a GEKE, a KEK, az EVSZ, és a MLB tekintetében;
- 4 Megállapodnak az alkalmas médiafelületek fejlesztésében, amelyek a mindenkori egyházak nyilvánosság előtti megjelenítésének javításában platformként szolgálhatnak, az információcserében és az együttműködésben a sajtó-, rádió-, és televíziós munka területén a KALME munkájára támaszkodva;
- 5 Megállapodnak az Olaszországi Evangélikus Egyház által fenntartott római Centro Melantone (Melanchthon Centrum) Ökumenikus Tanulmányi Központ s a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem közötti együttműködésben, többek között azzal a céllal, hogy fejlesszék az akadémiai szintű tudományos munkát, a csereprogramok fejlődését, valamint az oktatók és a lelkészek szakmai továbbképzését;
- 6 Megállapodnak egy munkacsoport létrehozásában a két egyház részvételével, amely teológiai és etikai alapkérdésekben való véleménykialakítást hivatott előkészíteni;
- 7 Megállapodnak a konkrét projekt-támogatások megfelelő formáinak fejlesztéséről a mindenkori partner-egyházi keretek között.

Verona, 2010. május 1.

Budapest, 2010. május 14. *Ev Po*

ÚJ GIMNÁZIUM SZARVASON

Gimnázium alapításáról döntött április 18-án vasárnap a szarvasi Ótemplomi Evangélikus Egyházközség.

A leendő középiskola az egyházközség fenntartásában működő Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda "folytatásaként" működik majd a 2011/12-es tanévtől.

Benka Gyula Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, és Óvoda – ez lesz az új neve a szarvasi Ótemplomi Evangélikus Egyházközség fenntartásában működő általános iskolának a 2011. szeptemberében kezdődő tanévtől. A gyülekezet közgyűlésén felhatalmazták az egyházközség vezetőit, hogy kezdjenek tárgyalásokat a gimnázium elindításához szükséges feltételek megteremtéséről.

Lázár Zsolt igazgató lelkes – egykori csikágói ösztöndíjas – hangsúlyozta, hogy évek óta folynak az egyeztetések, s mostanra megérett a helyzet arra, hogy döntést hozzanak a középiskola megalapításáról. Ehhez azonban előbb szükség van az anyagi háttér megteremtésére. A rendelkezésre álló idő alatt – a 2011/12-es tanév kezdeteig – igyekeznek erről gondoskodni.

Az ünnepi közgyűlés apropóját a gimnáziumalapítás mellett egy jubileum is adta. Eppen tíz esztendeje ugyanis annak, hogy az egyházközség megalapította a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolát; ennek igazgatói teendőit azóta is Molnár Istvánné látja el. Az évforduló alkalmából D. dr. Harmati Béla ny. püspök hirdetett ígét a vasárnap délelőtti Isteniszteleten.

Gáncs Péter püspök elődjeként ő volt az, aki egy évtizeddel ezelőtt áldását adta a szarvasi iskolára. Az egyházközség rendezvénysorozata az iskola minden évben megrendezett kulturális seregszemléjével, a Benka-gálával folytatódott, melynek helyszíne szintén Tessedik temploma.

Ev Po

HETVENNÉGY ÉV

A Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Gyülekezet május 16-án ünnepi Isteniszteleten és azt követő jubileumi ebéden Istenhez fordult hálával emlékezett meg a gyülekezet alapításának 74. évfordulójáról. Áldassék Isten!

VIHARFELHŐK

A Tanzániai Ev. Egyház – és az Etiópiai Ev. Egyház is – nyilatkozatban jelentette ki, hogy semmiféle anyagi, dologi, vagy missziós személyzeti támogatást nem fogad el olyan testvéregyházaktól, melyek elismerik a meleg párkapcsolatokat és meleg lelkészeket is szolgálatba állítanak. Ez a nyilatkozat elsősorban az Amerikai Ev. Egyház (ELCA) és a Svéd [Ev.] Egyház felé is irányul. Május vége felé intenzív tárgyalásokra került sor ebben a kérdésben. A homoszexualitás problémája felkerül a júliusban Stuttgartban tartandó XI. Ev. Világgyűlés tárgysorozati rendjére is.

GIZELLA KIRÁLYNÉ MÚZEUM

Veszprémben megnyílt a Gizella Királyné Múzeum, melynek tárlatait október 15-ig lehet megtekinteni. Többféle kegytárgy mellett miseruhák, pásztorbotok, szenteltvíztartók, és tömjénezők láthatók, melyek mind rendkívüli iparművészeti és képzőművészeti értéket képviselnek.

LUTHER LEVÉL

A nagy reformátor, Luther Márton egyik 1517-ben írt levelét fedezték fel egy svájci aukciós katalógusban. A levelet Luther barátjának és rendtársának, Lang Jánosnak írta. A levél létezése eddig nem is volt ismeretes. A Luther-emlékhelyek Alapítvány árverésen megvásárolta ezt a ritkaságot és május elején tette megtekinthetővé a nyilvánosság számára.

HÁROMSZÁZNYOLC

Április 7-ig 308 gyülekezet kezdte meg a procedúrát, hogy kilépjen az Amerikai Ev. Egyházból (ELCA) a tavalyi országos közgyűlésen az "emberi szexualitás" tárgyában hozott határozatok miatt. Ebből 228 gyülekezetben érvényes volt az elsőfokú szavazás, és 89-ben a másodfokú szavazás is. Az utóbbit az illetékes egyházkerületi püspököknek kell igazolnia, s ezután lép jogerőre a kilépés. Feltehető, hogy a kilépések száma akkor fog lényegesen növekedni, amikor konzervatív köröknek az ohioi Columbusban augusztus vége felé tartandó nagygyűlése – tervek szerint – létrehozza új, önálló egyháztestként a "North American Lutheran Church" egyházat. *MX*

Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Százd, 935 85 Százd 93. sz. Szlovákia

Kedves testvéreink Jézus Krisztusban.

„Ha tehát van vigasztalás Krisztusban, ha van szeretetből fakadó figyelmeztetés, ha van közösség a Lélekben, ha van irgalom és könyörület, akkor tegyétek teljessé örömeimet azzal, hogy ugyanazt akarjátok: ugyanaz a szeretet legyen bennetek, egyet akarva ugyanarra törekedjétek.”

Fil 2,1-3

Öszinte szívvel köszöntjük Önöket Isten igéjével a Százdai Evangélikus Egyházközség nevében. Az elmúlt esztendő végén, amikor hálás szívvel fogadtuk adományukat, felismertük, hogy ez az ige él az Önök szívében. Köszönjük, hogy annak ellenére, hogy egymástól kilométerek ezrei választanak el, és személyesen nem ismerjük egymást, gondolnak ránk. Mi is szeretnénk gyülekezetüket hálával az Úr kezébe helyezni. Kérjük, hogy szerető Urunk vezesse, és a Szentlélek gyümölcseivel gazdagítsa gyülekezetüket.

Adományukat a Százdai ifjúsági és missziós központ javítási munkálataira használtuk fel, amely a gyermek és ifjúsági táborok, családi pihenések és gyülekezeti alkalmak helye.

Isten kegyelme legyen Önökkel.

Peničková
Mgr. Hana Peničková
Lelkésznő – hivatalvezető

Srna Zoltán
Srna Zoltán

A százdai ev. gyülekezet közösségi háza, melynek felújításához jobbra a clevelandi Magyar Segély Egylettől kapott adománnyal járultunk hozzá.

GYÜLEKEZETI HÍREK

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107
Tel.: (216) 221-3178
E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net

CLEVELAND – ELSŐ

Beszolgáló lelkészek: Juhász S. Ferenc és Tamásy Zoltán.

Templom és lelkészi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi Istentisztelet de. 10:15 óraker, angol-magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonja 561-7316. A lelkész telefonszáma: 941-2212.

TORONTO

Lelkész: Tamásy Éva

Beszolgáló lelkész: Tamásy Zoltán

Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street, Cleveland, OH 44102-4601, USA; tel. (216) 961-6895. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON M3B 1A9 (minden posta idekötendő); tel. (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó 2. és 4. vasárnapján du. 4-kor.

Köszönetet mondunk dr. Jeney László hűséges egyháztagnak, aki május 9-én az Istentisztelet után – szeretetvendégség keretében – előadást tartott A modern kutatások igazolják a vallást? témában. Forrásmunkái Tiptet Frank, Penfield Wilder, valamint László Ervin. Bevezető gondolatok hangzottak el Tamásy Zoltán lelkésztől. Az előadást kötetlen beszélgetés és szeretetvendégség követte. ■ Hirdetjük Testvéreinknek, hogy júniusban megváltozik Istentiszteleteink időpontja. Június 6-án, a hó első vasárnapján du. 4 óraker, valamint az évadzáró Istentisztelet úrvacsorasztsással június 20-án, a hó harmadik vasárnapján szintén 4 óraker. Mindenki nagy szeretettel hívunk és várunk Istentiszteleteinkre. ■ Isten szeretete legyen Mindnyájukkal, lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva és Zoltán ev. lelkészek.

CLEVELAND – NYUGAT

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul, Gyermekestentisztelettel is. Úrvacsorasztsás a hó első vasárnapján és ünnepeken.

Szeretettel hirdetjük alkalmainkat, június 12-én szombaton du. 5 óraker tartunk irodalmi estét a trianoni evforduló kapcsán. Utána vacsorára várjuk kedves Mindannyiukat. ■ Gyülekezetünk házigazdnoka, Korner Veronika Júlia befejezte egyetemi tanulmányait a John Carroll Egyetemen. Visszamegy Magyarországra a hónap végén. Megszerettük őt, közvetlenségével és szeretetével sokat tett egyházunkért, a Kis Magyar Kórus munkájában is részt vett, lehetett rá számítani, ahol segítségre volt szükség. Kívánjuk, hogy Krisztus vezesse továbbra is őt, jó volt vele együtt munkálkodni, együtt lakni, együtt izgulni, hogy minden rendben legyen a templomban. Ezzel az igével búcsúzzunk tőle: Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent! ■ Június 20-án a magyar nyelvű Istentisztelet után déli 12 óraker Apák napi ebéden köszöntjük szeretettel az édesapákat! ■ Július 10-én szombaton du. 5 óraker irodalmi esté lesz Farkas Árpád költészetéből. Utána szeretetva-

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2010 JÚLIUS

1. 1Korinthus 12:19-26 – Hóseás 6:1-6
2. Lukács 23:17-26 – Hóseás 8:1-14
3. 2Korinth. 13:10-13 – Hóseás 10:1-15

PÜNKÖSD UTÁNI 6. VASÁRNAP

Heti ige: Efezus 2:8

4. Galata 6:1-16 – Lukács 10:1-20
5. Lukács 6:12-19 – Hóseás 11:1-11
6. 1Mózes 35:1-15 – Hóseás 12:1-11
7. Ezékiel 2:3-8 – Hóseás 12:1-14
8. Ap.Csel. 15:4-12 – Hóseás 14:2-10
9. Lukács 22:31-34 – János 4:1-14
10. Filippi 3:12-16 – János 4:15-26

PÜNKÖSD UTÁNI 7. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 43:1

11. Kolossé 1:1-14 – Lukács 10:25-37
12. 2Mózes 14:15-22 – János 4:27-42
13. Ap.Csel. 2:32-40 – János 4:43-54
14. Ap.Csel. 16:23-34 – János 5:1-9a
15. Máté 18:1-6 – János 5:9b-18
16. János 19:31-37 – János 5:19-23

csora lesz. Meggyeles, rakott krumpli. ■ Szomorú szívvel vettünk búcsút, de a feltámadott Jézus szeretetében bízva kísértük el utolsó földi útjára Juhász Teréziát, aki gyülekezetünk hűséges munkása volt. Édesapja gyülekezetünk pásztora volt sok éven keresztül. Teri testvérünk sokat tett gyülekezetünkért, nagyon hiányzik a személyisége, hűsége. Köszönjük a Jóistennek, hogy a miénk lehetett, imádkozunk érte, hogy a Jóisten adjon neki örök életet, családjának, gyülekezetének vigasztalást, reménységet. Róma 8:38 igéje hangzott el a Gyászsistentiszteleten: Akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van! ■ Szeretettel gondolunk imádságban Brachna Etelre, Bogád Gizellára, Kemes Ilonára, Yoniak Yolándára, Nagy Ernőre, Máriára, Szeebach Gusztávra, Tomaschek Margitra, és Lászlóra, Sikora Manyira. Minden beteg, idős testvérünkért imádkozunk az Istentiszteleteken. ■ Isten szeretetének megtapasztalását kívánom Testvéreim életére. Ő adjon mindnyájunknak szép, tartalmas nyarat. Ezzel a gondolattal: Minden az enyém, de én Krisztusé vagyok. Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva ev. lelkész. ■

• Az áprilisi szám postázását intézte Korner Veronika, Rátoni-Nagy Tamás, Tamásy Éva, Tamásy Zoltán, dr. Tomaschek László, és Tóth Brigitta. Hálás köszönet munkájukért. Sz.

• Előfizetések és AMEK-tagdíjak rendezése, felülfizetések és adományok küldése mindig esedékes.

• Legközelebbi lapzárta július 10-én!

17. Jelenések 3:1-6 – János 5: 24-30

PÜNKÖSD UTÁNI 8. VASÁRNAP

Heti ige: Efezus 2:19

18. Kolossé 1:15-28 – Lukács 10:38-42
19. 2Kronikák 30:13-22 – János 5:31-47
20. Máté 22:1-14 – János 6:1-15
21. Zakariás 8:9-17 – János 6:16-21
22. 1Korinthus 10:16-17 – János 6:22-27
23. Lukács 22:14-20 – János 6:28-40
24. Jelenések 19:4-9 – János 6:41-59

PÜNKÖSD UTÁNI 9. VASÁRNAP

(Id. Jakab apostol emléknappja)

Heti ige: Efezus 5:8-9

25. Kolossé 2:6-19 – Lukács 11:1-13
26. Jakab 2:14-26 – János 6:60-65
27. 2Korinthus 6:11-18 – János 6:68-71
28. Jakab 3:13-18 – János 7:1-13
29. 138. Zsoltár – János 7:14-24
30. János 18:19-24 – János 7:25-31
31. Filippi 2:12-18 – János 7:32-39

2010 AUGUSZTUS

PÜNKÖSD UTÁNI 10. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 12:48

1. Kolossé 3:1-1 – Lukács 12:13-21
2. 1Királyok 3:16-28 – János 7:40-52
3. Ezékiel 3:16-21 – János 7:53-8:11
4. Máté 19:4-15 – János 8:12-20
5. Efezus 5:15-20 – János 8:21-29
6. 100. Zsoltár – János 8:30-36
7. Lukács 19:41-48 – János 8:37-45

PÜNKÖSD UTÁNI 11. VASÁRNAP

Heti ige: Zsoltár 33:12

8. Zsidók 11:1-16 – Lukács 12:32-40
9. Róma 11:1-12 – János 8:46-59
10. Lukács 21:5-24 – János 9:1-12
11. 34. Zsoltár – János 9:13-23
12. Róma 11:13-24 – János 9: 24-34
13. Lukács 23:27-31 – János 9:35-41
14. 5Mózes 4:27-40 – János 10:1-10

PÜNKÖSD UTÁNI 12. VASÁRNAP

Heti ige: 1Péter 5:5

15. Galata 4:4-7 – Lukács 12:49-56
16. Ezékiel 17:1-24 – János 10:11-21
17. 1Mózes 19:15-26 – János 10:22-30
18. Márk 7:24-30 – János 10:31-42
19. 1Péter 5:1-5 – 1János 1:1-4
20. Lukács 22:54-62 – 1János 1:5-10
21. Ézsaiás 26:1-6 – 1János 2:1-6

PÜNKÖSD UTÁNI 13. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 42:3

22. Zsidók 12:18-29 – Lukács 13:10-17
23. Máté 9:27-34 – 1János 2:7-17
24. Bertalan apostol emléknappja
1Korinthus 12:27-31a – János 1:43-51
25. Máté 17:14-21 – 1János 2:18-29
26. Jakab 5:13-16 – 1János 3:1-10
27. Lukács 23:6-12 – 1János 3:11-18
28. Ézsaiás 57:15-19 – 1János 3:19-24

PÜNKÖSD UTÁNI 14. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 25:40

29. Zsidók 13:1-17 – Lukács 14:1-14
30. 5Mózes 15:1-11 – 1János 4:1-6
31. Ámós 5:4-35 – 1János 4:7-21